NOORTEKESKUSE AKTIIVGRUPI

EESTI AVATUD NOORTEKESKUSTE ÜHENDUS

2022

“Noortekeskuse aktiivgrupi juhend” on valminud MTÜ Eesti Avatud Noortekeskuste Ühenduse poolt Haridus- ja Teadusministeeriumi toetusel strateegilise partnerluse raames.

Materjali on koostanud Riin Luks ja retsenseerinud Helen Siska. Sisend saadi noortekeskuste esindajatelt, kus aktiivgrupp juba tegutseb. Sisendit andsid fookusintervjuude kaudu Pärnu Noorte Vabaajakeskus (Triini Viks), Märjamaa Valla Noortekeskus (Triin Põri), Lääneranna noortekeskus (Anneli Pikkmets), Ramsi noortetuba (Ester Tooming), Viljandi Avatud Noortetuba (Rita Pomber) ning Türi noorteaktiiv (Kadi Kõrts ja Kirke Perillus). Juhendi toimetas Kadi Laaneots ning kujundas Karoliine Aus.

Eesti Avatud Noortekeskuste Ühendus

Haridus- ja Teadusministeerium

SISUKORD

SISSEJUHATUS..... lk 4

1. ÜLEVAADE NOORTEKESKUSE AKTIIVGRUPIST..... lk 7

2. KUIDAS ALGATADA NOORTEKESKUSE AKTIIVGRUPPI?..... lk 11

3. AKTIIVGRUPI KOOSSEIS..... lk 16

4. AKTIIVGRUPI ROLL JA VÕIMALIKUD TEGEVUSED..... lk 20

5. AKTIIVGRUPI KOOSTÖÖVÕIMALUSED..... lk 26

Lisa 1 Kaasamise mudel: noorte kaasamine otsuste vastuvõtmisesse avatud noorsootöös..... lk 30

Lisa 2 Soovituslikud teadmised ja oskused (noor)..... lk 32

Lisa 3 Soovituslikud teadmised ja oskused (noorsootöötaja)..... lk 34

SISSEJUHATUS

Noortekeskuste miinimumstandard (2020) ütleb, et noortekeskus lähtub oma töös avatud noorsootöö põhimõtetest, kus tegevused on osalust soodustavad ning noortekeskuse teenuse osutamiseks vajalike kompetentside hulgas on noorte kaasamise, **kodanikuhariduse toetamise, noorte ettevõtlikkuse toetamise** oskused. Kvaliteetses avatud noorsootöö teenuses on noortel võimalus **arvamust avaldada ja teha ettepanekuid** vähemalt kord aastas. Seetõttu on oluline, et noortekeskuse keskkond soodustab noortel julgust avaldada arvamust, teha ettepanekuid muudatusteks ning kogu protsessi käigus õppida. Oluline siinkohal on märkida, et noortekeskus on noortest lähtuv keskkond, kus neid igas tegevuse etapis kaasata ning pakkuda seeläbi ka olulist edukogemust.

Eesti Avatud Noortekeskuste Ühenduse arengukava 2021-2030 toob välja, et noorsootöötaja pädevused toetavad ettevõtliku hoiaku kujundamist noores, mis abistavad neid hiljem tööjõuturule sisenemisel ning peatükk 2 selgitab noortekeskuse rolli ühiskonna edendaja ja turvalise keskkonna kujundajana. 11. november 2020 EANK liikmetele toimunud Innovatsiooniseminaril selgus arutelu põhjal, et noortega tegelemisel on oluline julgustada noori kaasa mõtlema ja oma arvamust julgemalt avaldama. Toonitati, et tähtis on iga noore arvamus ja nende välja pakutud lahendused.

> **Seetõttu peab tagama võimaluse kaasa rääkimiseks igale noorele ning noortekeskus on üks võimalikest keskkondadest, mis seda protsessi toetab.**

Sellega seoses tuli välja, et puudub kirjeldus, mis selgitab noortekeskuse aktiivgrupi olemust, tingimusi ja rakendamisvõimalusi. Antud dokument on algatatud just viimasest vajadusest ning kirjeldab noortekeskuse aktiivgrupi loomisega seotud põhimõtteid.

Kirjeldus on abivahendiks noorsootöötajale, kelle roll on vajadusel kirjeldust noortele selgitada ja noortesõbralikus keeles edasi anda. Kirjeldus ei ava teisi noorsootöö või avatud noorsootööga seotud mõisteid või teenusekirjeldusi, keskendudes täielikult noortekeskuse aktiivgrupi algatamisele. Kuna noortekeskuste lähenemised on erinevad, siis saab kirjelduse põhjal koostöös noortega luua juurde vajalikke dokumente, tööriistasid, analüüsida aktiivgrupi põhimõtteid ja eripärasid lähtudes vastava piirkonna vajadustest, võimalustest, noortest jne.

Kirjelduses on välja toodud selgitavad mõisted ja aktiivgrupi olulisus. Kirjelduse põhiosas on välja toodud aktiivgrupi algatamise võimalused, koosseisu soovitused, kirjeldatakse aktiivgrupi rolli ja tegevusvõimalusi ning tuuakse välja võimalikud koostöö-osapooled. Veel leiab kirjeldusest motiveerivad mõtteid aktiivgruppide mentoritelt ja võimaliku kaasamismudeli, kuidas avatud alal noorte häält arvesse võtta saab. Lisadena on kirjelduse lõpus soovituslikud oskused ja teadmised, mida aktiivgrupi liige või mentor efektiivseks aktiivitööks vajab. Need on soovituslikud ja esitatud praktikute kogemuste põhjal.

ALUSTAVALE NOORTEAKTIIVILE TAHAN ÖELDA, ET..

Sa oled väga-väga hea juba sellisena, kes sa oled ja selle pinnalt saab kõik ainult hästi minna - teil on palju anda!

RAMSI NOORTETOA
NOORTEAKTIIVI MENTOR

1 ÜLEVAADE

NOORTEKESKUSE AKTIIVGRUPIST

Noortekeskuse aktiivgrupp on mitteformaalne noorte tegusgrupp, mis tegutseb vabatahtlikkuse alusel eesmärgiga suunata noortekeskuse tööd noorte arvamusest lähtuvalt ning esindab noortekeskust neid mõjutavates küsimustes. Aktiivgrupp teeb koostööd noortekeskuse vabatahtlikega, kes võivad kuuluda aktiivgruppi aga ei pea.

Mis eristab noortekeskuse aktiivgrupi liiget noortekeskuse vabatahtlikust?

Noortekeskuses soodustab noore osalust ja kaasatust näiteks aktiivgrupis tegutsemine, kus noor arendab ettevõtlikkust, julgust avaldada oma arvamust ja teha ettepanekuid ning saab otsustusprotsessides osalemise kogemuse.

Noortekeskuses kaasatakse noori tegevuste igas etapis: planeerimine, läbiviimine ja analüüs. Noor otsustab enda huvidest ja vajadustest lähtuvalt ise, millistes tegevustes ta soovib osaleda. See tähendab, et erinevate tegevuste juures võivad moodustuda erinevatest noortest koosnevad tuumikgrupid. Tegevuse planeerimisega ja korraldamisega seotud noori võib nimetada vabatahtlikeks.

Noortekeskuse vabatahtlik aitab korraldada noortekeskuses toimuvaid sündmusi ja avatud noorsootöö teenuse sisu tegevusi. Noortekeskuse vabatahtlikuks võib noor olla ühekordselt ehk panustades oma aja ja oskustega üht teatud sündmust korraldades.

Aktiivgrupp aga koondab ja teeb ettepanekuid, milliseid tegevusi ja arengusuundi oleks vaja noorte arvamusest lähtuvalt eesmärgistada, milliseid tegevusi korraldada, mida on vaja uurida või kaardistada ja nii edasi ning on vahelüli noorsootöötaja/noortekeskuse ning noorte (ja seotud osapoolte) vahel. Aktiivgrupi liikmed panustavad järjepidevalt noortekeskuse/noorsootöö tegevuste arengusse avaldades oma arvamust ning nendesse panustades.

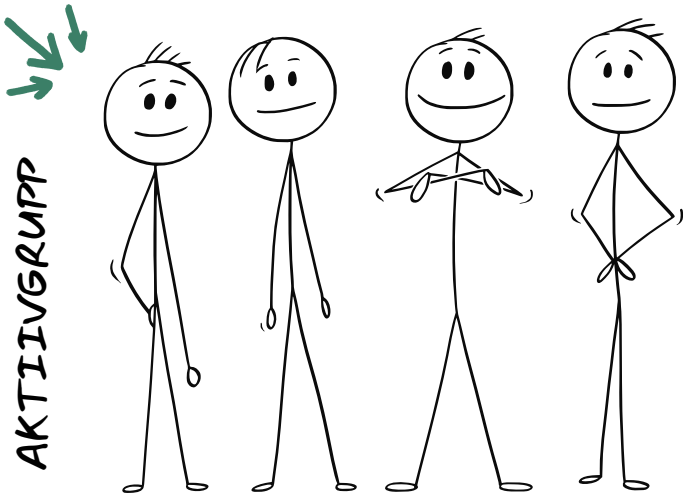

Noortekeskuse aktiivgrupi noored saavad kuuluda ka noorte-volikogusse, õpilasesindusse ja/või noortekogusse. Osalusvormides osalevad noored võivad kattuda, kuna esindavad erinevate institutsioonide huve, kuid toetavad kõik kogukonna arengut ja eeldavad vastastikust koostööd.

Miks on aktiivgrupi kaasamine oluline noortekeskusele?

- Aktiivgrupp annab võimaluse hinnata noortekeskuse töö kvaliteeti.
- Aktiivgrupp toob noortekeskusesse juurde seisukohti ja ideid, et pakkuda neid puudutavatele otsustele või arengusuundadele noortest lähtuvaid lahendusi.
- Aktiivgrupp aitab märgata keskuses aktuaalseid probleeme, hinnata otsustest tulenevaid riske ja tuvastada mitteformaalõppe ja avatud noorsootöö mõjusid.

Aktiivgrupp **annab hinnanguid ja tagasisidet** tehtavatele otsustele, mis puudutavad otseselt nende heaks tehtavat tööd.

Miks on aktiivgrupi kaasamine oluline kohalikule omavalitsusele?

Aktiivgrupp **tugevdab koostööd** erinevate huvigruppide ja omavalitsuse vahel ning esindab noortekeskuse arvamust noortest lähtuvalt.

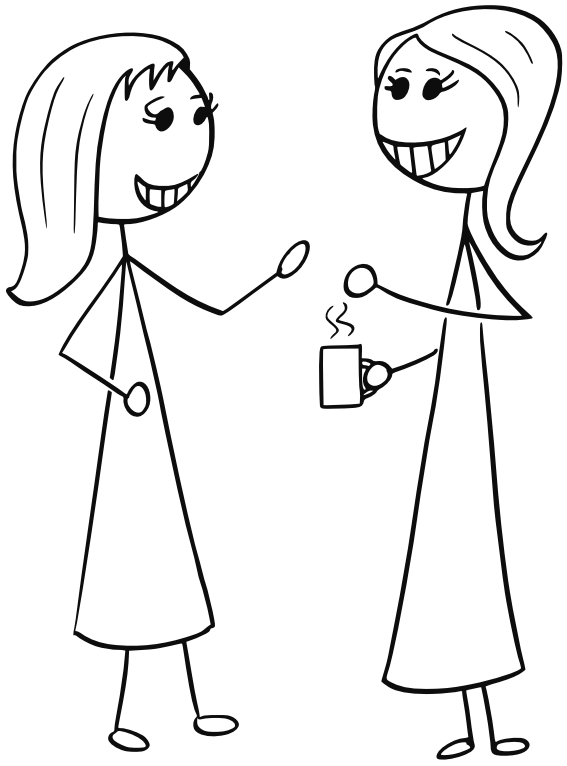

ALUSTAVALE NOORTEAKTIIVILE TAHAN ÖELDA, ET..

Unistused on selleks, et neid ellu viia! Unista suurelt! Noored teavad seda, mida meie ei tea ;)

LÄÄNERANNA NOORTEKESKUSE
NOORTEAKTIIVI MENTOR

2 KUIDAS ALGATADA

NOORTEKESKUSE AKTIIVGRUPPI?

Noortekeskuse aktiivgrupi **algatajaks on ideaalis noored**, aga suunamisega saab toetada noorsootöötaja, noortekeskuse juhataja, noorsootöö spetsialist jne. Noortekeskuse aktiivgrupi liikmed on üldiselt koondunud seetõttu, et **soovivad panustada** noortekeskuse töösse aktiivsemalt, sh aitavad kaardistada, planeerida ja analüüsida noortele pakutavaid võimalusi.

Aktiivgrupp **annab noorsootöötajatele sisendit**, pöörab tähelepanu kitsaskohtadele või puudujääkidele ning esindab noorte arvamust erinevate küsimuste juures. Seetõttu on soovitatav aktiivgrupp algatada nende noortega, kes **juba aktiivselt osalevad** või **on andnud märku huvist** rohkem noortekeskuse töösse ja üldisemalt noorsootöö arengusse panustada.

> **Aktiivi algatamiseks piisab 2-3st noorest, kes olenevalt piirkonna vajadustest katavad keskuse vajadused ise või kaasavad noorelt-noorele meetodil aktiivgrupi tegevusse veel noori.**

Noorsootöötaja roll on aktiivgrupile selgitada nende arvamuse edastamisega seotud protsessi: kuidas see esitati (millises vormis ja millal); mis oli tagasiside noortele, mis on edasised sammud teema käsitlemise juures jne. Kui noorte häälega ei arvestata, siis on oluline aktiivgrupile selle põhjust selgitada ja otsustada ühiselt, kas tagasisidega leppida ja/või kuidas teemaga edasi minna.

Kui ühe juriidilise noortekeskuse alla kuulub mitu noortetuba ja kus kõigis tegutsevad aktiivgrupid, siis on mõistlik teha koostööd ja esitada sõnumid otsustajatele ühiselt.

1 ESIMENE SAMM

Võimalusi selleks on mitmeid:

- noored **teevad ise ettepaneku** aktiiv moodustada;
- noored **pöörduvad** noorsootöötaja poole **küsimusega**, mis näitab huvi. Noor ei pruugi seda sõnastada mõistega „aktiiv“, oluline on noorsootöötaja märkamine ja suunamine;
- noorsootöötaja on **püstitanud aktiiviküsimuse** aruteluringides, avatud alal suheldes, noortekeskuse tegevuste raames. Huvi korral tutvustatakse aktiivgrupi olemust ja võimalus;

- noorsootöötaja **pöördub ettepanekuga** noor(t)e poole, kes avaldavad aktiivselt arvamust, pöörduvad (projekti)ideedega noorsootöötaja poole või on väljendanud rahulolematust ja soovivad muutust;

- noortekeskuses korraldatakse **aktiivgrupi tööd tutvustav sündmus** ja moodustatakse ühe tegevusena aktiivi algatamise töörühm;

- neid võimalusi on kindlasti veel - laskem loovus käiku!

2 TEINE SAMM

Määrake kindel noorsootöötaja, kes on aktiivgrupile **mentoriks**. Jätkusuutlikkuse tagamiseks on soovitus aktiivimentorlus kinnitada noorsootöötaja **ametijuhendis määratud tööülesannetes.**

3 KOLMAS SAMM

Kutsuge aktiivgrupi tööst huvitatud noored **kohtumisele**, kus tutvustate aktiivgrupi olemust ja seate esimesed sammud ja kokkulepped aktiivi loomiseks, sh noorte kaasamiseks aktiivitöösse;

VÕI

VARIANT B

korraldage avatud kaasamissündmus eesmärgiga luua aktiivgrupp ja moodustage tuumikgrupp koostöös sündmusel huvi tundnud noortega.

4 NELJAS SAMM

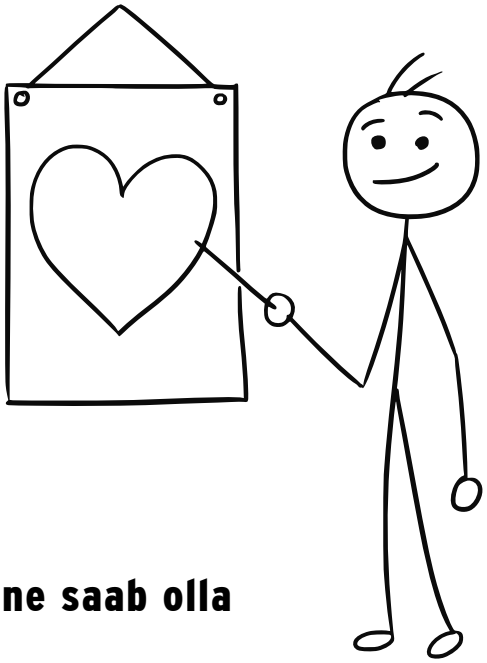

Kaardistage oskused ja teadmised, mida aktiivgrupi liikmel ja noorsootöötajal oleks aktiivgrupi töös osalemiseks oluline teada ja osata. (vaata lisa 1 ja lisa 2). Lisades toodud nimekiri ei ole täielik ning see võib ajas muutuda või erineda noortekeskuse vajadustest lähtuvalt.

NB! Oskuste ja teadmiste omandamine saab olla aktiivgrupi tegevuskava osa.

5 VIIES SAMM

Aktiivgrupi töö peab olema **vabatahtlik** ja lähtuma noorte ajaplaneerimisest. Leppige ühiselt kokku töökorralduslikud küsimused, näiteks:

- Kas aktiivgrupp kohtub kindlatel aegadel või vajaduspõhiselt?
- Kuidas hakkab aktiivgrupp välja selgitama noortekeskuse töös osalevate noorte huve, arvamusi ja ideid (aruteluringid, küsitlused, ideekastid, e-platvorm, noorelt-noorele suhtlus avatud alal jne)?
- Kuidas tagada aktiivis osalemise vabatahtlikkus?
- Kas aktiivgrupp kohtub kindlatel aegadel või vajaduspõhiselt?
- Kuidas ja millistes kanalites toimub omavaheline suhtlus?
- Kuidas määratakse rollid (kui see osutub vajalikuks)?
- Millal on noor aktiivgrupi liige, millal vabatahtlik?
- Kas erinevate teemadega tegelemiseks moodustatakse eraldi töörühmi?

6 KUUES SAMM

Juhendage noori tegevuskava/aastaplaani koostamise juures, seadke koos noortega aktiivgrupile kindlapiirilised eesmärgid (perioodide lõikes, noortekeskuse arengukavast lähtuvalt, prioriteedid vms).

Lisaks tegevuskavale/aastaplaanile võivad noored oluliseks pidada kaasamise- või kommunikatsioonistrateegia jms koostamist, mis saab olla samuti tegevuskava osa.

> **Motivatsiooni hoidmiseks on oluline seada eesmärgid lähtuvalt noorte võimalustest ja võimekusest ja võimalikult realistlikud.**

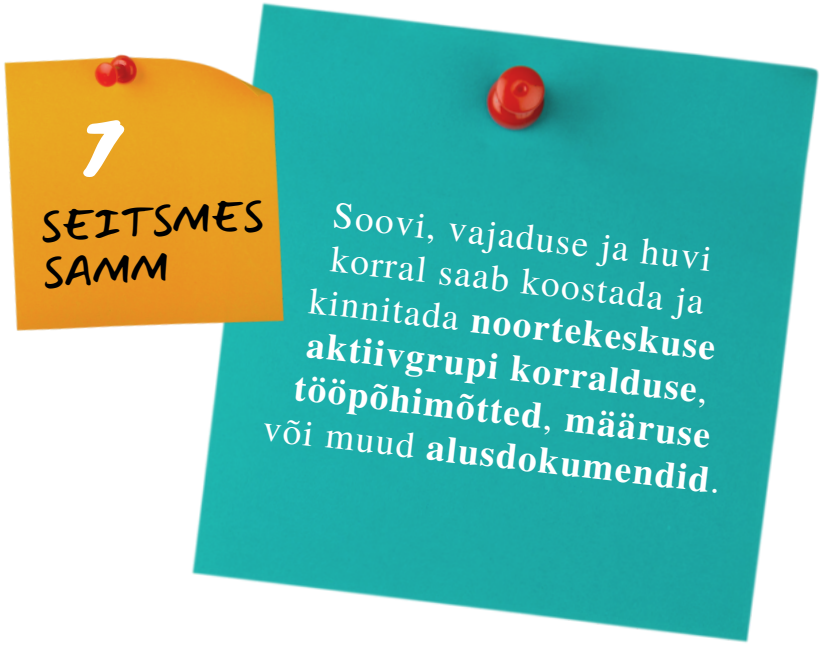

Palju õnne!

Olete astunud sammuke lähemale toimiva aktiivgrupi loomisele oma asutuse või tegevuse juurde!

3 AKTIIVGRUPI

KOOSSEIS

Oluline on lähtuda põhimõttest, et arvamuse avaldamise ja enda huvide kaitsmise jaoks ei ole ükski noor liiga noor. Soovituslik tuumikgrupi liikme vanus on 12-26, kuid harjumuse tekitamiseks, järelkasvu tagamiseks ja iga noore arvamuse esindamiseks on aktiivgrupi jaoks eakohane **vanus 7-26**.

Aktiivgrupi töökorraldus ja juhendamise maht sõltub **noorte motivatsioonist ja koosseisu vanusest**, aga ainuüksi vanuse tõttu ei tohiks ükski noor kõrvale jääda. Aktiivgrupp peaks esindama iga vanusegrupi noorte vaateid ja arvamusi, kes noortekeskuse töös osalevad.

Aktiivgrupi liikmete arv sõltub piirkonna ja noortekeskuse suurusest ja võimalustest. **Soovituslik minimaalne arv algatamiseks on 2-3 noort.** Vastavalt kokkulepetele võivad aktiivgrupi noored liituda või aktiivtöös osalemisest loobuda igal ajal või vastavalt grupi ühiselt loodud põhimõtete kohaselt.

Võib juhtuda, et aktiivgrupi töökorraldus, sh koosseisu olemus, muutub praktika käigus **suletust-avatuks**, vastupidi või mõni muu lahendus. See oleneb noorte ja noortekeskuse vajadustest ja huvidest ning tegevuse olemusest.

Täielikult avatud aktiivgrupp võib olla ebastabiilsem ja eeldab noorsootöötaja-poolseid eelkaardistusi, eelsisendi kogumisega seotud tegevusi jne, mis on ajamahukam kui noorelt-noorele kaasamine. Seetõttu on soovituslik kinnitada vähemalt 1-2 püsiliiget.

AKTIIVGRUPI KOOSSEISUD

- Aktiivgrupi koosseis võib olla **kinnitatud nimeliselt** ja kokku on lepitud koosseisu kuulumise põhimõtted (näiteks millisel juhul arvata liige grupitegevusest välja, kuidas ja mis alustel saavad noored aktiivgrupiga liituda jne). Aktiivgrupi koosseis on kindel ja grupp suletud.

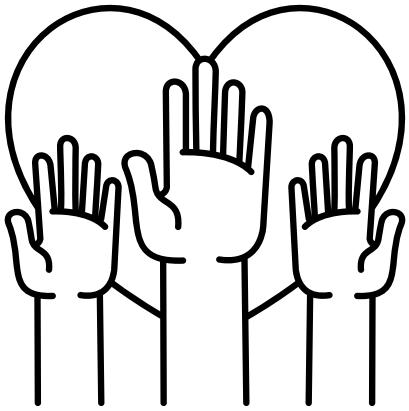

- Aktiivgrupi **koosseis on kindel, kuid teisi noori** (näiteks noortekeskuse vabatahtlikud) **kaasatakse vajadus- ja huvipõhiselt** vastavalt käsitlevale teemale, mis tähendab, et aktiivgrupi koosseis on kohati vahelduvate liikmetega ja grupp poolenisti avatud.

- Aktiivgrupp moodustatakse vajadus- ja huvipõhiselt ning **liikmete koosseis on täielikult vahelduv, grupp avatud.**

Mõte! Järjepidevuse tagamiseks kaasab aktiivgrupi iga liige endast noorema, kellele asub mentoriks.

Oluline on mõtestada, kuidas saab **arvamust avaldada iga noor**, kes seda soovib, sh anonüümsetele võimalustele ja meetoditele. Meetodid ja võimalused peab kindlasti kaardistama ja algatama koos aktiivgrupi liikmetega. Võimalikud näited on aruteluringid, e-platvorm (Google Forms, Mentimeter, Padlet vms), ideede- ja arvamuskastid, avatud alal suhtlemine, individuaal- ja grupiintervjuud, sotsiaalmeedia võimalused jne.

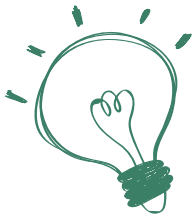

Mõte! Järjepidevuse tagamiseks kaasavad aktiiviliikmed huvipõhiselt noori, kes ei kuulu noorteaktiivi algkoosseisu.

Motivatsiooni hoidmiseks on oluline stabiilselt **küsida aktiivgrupi liikmetelt tagasisidet**, hinnata aktiiviliikmete rahulolu aktiivitöös osalemisel ning tagasisidestada noore õpikogemust. Vastavalt sellele planeeritakse aktiivgrupi töökorraldust ja töömahtu ning toetavaid tegevusi (sh meeskonnavaimu hoidmisega seotud tegevusi).

Veel mõtteid!

Noorsootöötaja viib läbi arenguvestluseid iga aktiiviliikmega eraldi (eesmärkide seadmine, õpiteekonna toetamine, isiklike huvide toetamine).

Kaasatakse vanemaid noori toetajaliikmetena ka siis, kui nad on kodukohast eemaldunud, näiteks nõuandjatena või mentoritena.

Iga tegevuse korral leppida kokku rollid ja ülesanded. Noorsootöötaja roll on noort ülesannete täitmisel toetada ja vajadusel motivatsiooni jälgida (ja vastavalt sellele töökorralduslikke muudatusettepanekuid teha või mitte teha).

Tegevuste tagasisidestamine ja õpitu mõtestamine on motiveeritud aktiivgrupi jaoks oluline. Suured asjad ei sünni kohe. Varu aega, sest kõik võtab rohkem aega tehes koos noortega. Noorte vahetumine aktiivis on okei – me kõik põleme vahest läbi.

Märjamaa noorteaktiivi mentor

ALUSTAVALE NOORTEAKTIIVILE TAHAN ÖELDA, ET..

Noorteaktiiv peab olema vabatahtlik. Noorele peab jääma esimesest kohtumisest väga rõõmus meel ja julgustav mulje. Noored soovivad, et neil oleks võimalus avaldada oma „päris mõtteid“ ja nendega arvestatakse, et ei oleks peale sunnitud tegevus noorsootöötaja poolt.

Loomulikult otsustab noorsootöötaja, kas idee on sobiv ja teostatav ja seda ka siis vastavalt ühele või teisele olukorrale selgitama, kuid alati tuleb ära kuulata.

Teha tuleb kindlasti ka meelelahutuslikke sündmusi, sest noored on noored ja seda vajavad nad tegelikult kõige enam.

VILJANDI NOORTEKESKUSE
NOORTEAKTIIVI MENTOR

4 AKTIIVGRUPI ROLL JA VÕIMALIKUD TEGEVUSED

Noortekeskuse aktiivgrupp on lüli noorsootöötaja ja noorte vahel.

Noortekeskuse aktiivgrupi kohtumiste sagedus sõltub noortekeskuse eripäradest, vajadustest ja võimalustest. Soovituslik on kohtumiste rütm kokku leppida ettevalmistuse protsessis, näiteks üks kord kuus, kord nädalas, vastavalt tegevuskavale vajaduspõhiselt jne. Seejuures võib kohtumisi olla vajaduspõhiselt rohkem või vähem kui esialgselt planeeritud.

Noortekeskuse aktiivgrupi roll ja võimalikud ülesanded:

1 AKTIIVGRUPP TÄIENDAB IDEEDEGA

Aktiivgrupp **toob juurde seisukohti ja ideid,** et pakkuda noori puudutavatele otsustele või arengusuundadele neist lähtuvaid lahendusi.

Võimalikud tegevused:

- Kohtumised teiste noortekeskuste aktiividega, et luua innovatsiooni ja arendada piirkonna ülest koostööd, sh avatud noorsootöö teenust ja luua kontakte.

- Noortekeskuse noorte seas regulaarsed küsimustikud, aruteluringid noortekeskuse tegevuskava ja arengukava koostamiseks (sündmused, koolitused, töötoad, esinejad jne). Soovi ja võimaluse korral noorsootöötajate ja noortekeskuse vabatahtlike aitamine tegevuste korraldamisel.
- (Regulaarne) sisendi kogumine vastavalt aktuaalsetele teemadele noortekeskuse töös osalevatelt noortelt.
- Noorteprojektide algatamine ja noorte kaasamine projektitegevustesse.
- Kaasavale eelarvele sisendi andmine.

2 AKTIIVGRUPP ANNAB TAGASISIDET

Aktiivgrupp **annab hinnanguid ja tagasisidet tehtavatele otsustele**, mis puudutavad otseselt nende heaks tehtavat tööd.

Võimalikud tegevused:

- Noortekeskuse tegevuskavade ja arengukava koostamisel sisendi kogumine, koostamise protsessis osalemine, kavade täitmise jälgimine ja tagasiside (küsitlused, aruteluringid, anonüümne e-platvorm või tagasisidekast keskuses, analüüsikohtumised jne).
- Regulaarne arendusettepanekute ja tagasiside kogumine.
- Kaasatus noorsootööga seotud alusdokumentide jms koostamisel.

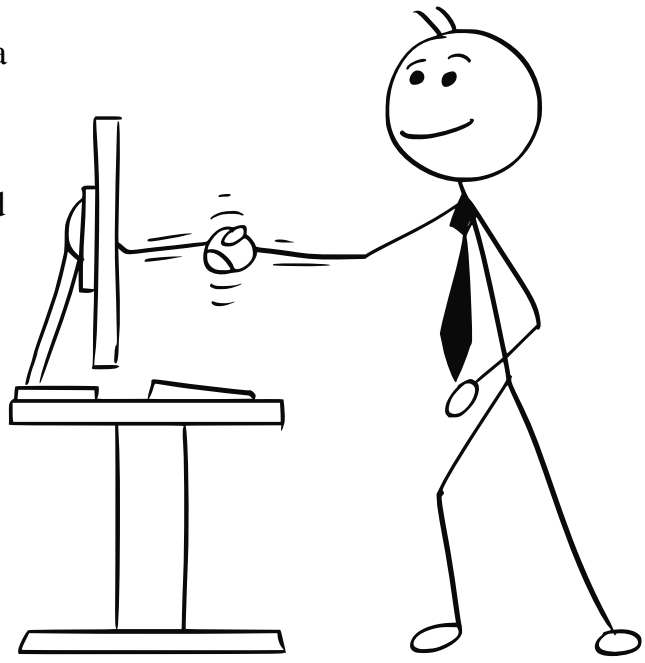

3 AKTIIVGRUPP AITAB MÄRGATA

Aktiivgrupp aitab märgata keskuses aktuaalseid probleeme, hinnata otsustest tulenevaid riske ja tuvastada mitteformaalõppe ja avatud noorsootöö mõjusid.

Võimalikud tegevused:

- Tegevuste algatamine või algatamisettepanekud märkamiste või noorte tagasiside põhjal.
- Sisendi ja tagasiside kogumine noortekeskuste noortelt ning edastatud sisendi arvestamise jälgimine.
- Kaasavale eelarvele sisendi andmine.
- Projektide algatamine ja analüüs.
- Rahuloluküsitluste algatamine, analüüs ja tulemustest lähtuvad arendusettepanekud.

4 AKTIIVGRUPP AITAB HINNATA

Aktiivgrupp annab võimaluse hinnata noortekeskuse töö kvaliteeti.

Võimalikud tegevused:

- Kohtumised teiste noortekeskuste aktiividega, et hinnata noortekeskuse keskmist kvaliteeti ja algatada vastavalt järeldustele arengutegevusi või planeerida noortekeskuse tegevuskava.
- Aruandluste koostamisel osalemine ja analüüsidele sisendi andmine.
- Rahuloluküsitluste algatamine, analüüs ja tulemustest lähtuvad arendusettepanekud.

5 AKTIIVGRUPP TUGEVDAB KOOSTÖÖD

Aktiivgrupp tugevdab koostööd erinevate huvigruppide ja omavalitsuse vahel ning esindab noortekeskuse arvamust noortest lähtuvalt.

Võimalikud tegevused:

- Kogukonna kaasamine noortekeskuse tegevustesse, sh nähtavuse tagamine (noorelt-noorele infotöö).
- Noortekeskuse esindamine kogukonnas, koolis, töörühmades, üleriigilistes tegevustes laiemalt (näiteks osaluskohvikud, töörühmad, koosolekud, ümarlauad).
- Kaasavale eelarvele sisendi andmine.
- Noortekeskuse esindamine noortevolikogu töös, sh vahelüli esinduste vahel.
- Avatud noorsootöö eest kõnelemine.

VÕIMALIKUD LÄBIVAD ÜLESANDED

Noorte huvide ja vajaduste välja-selgitamine ja edastamine otsustajatele (igal tasandil) ning arvamuse arvestamise jälgimine on noorteaktiivi igapäevatöö.

Infotöö:
- Noorteinfo noorelt-noortekeskusele,
- noortekeskuselt-noorele,
- noorelt-noorele,
- avalikkuselt-noortekeskusele,
- noortekeskuselt-avalikkusele,
- massi- ja sotsiaalmeedia vahendusel jne.

Sisendit on kogutud näiteks teemadel:

- Noortele loodud võimaluste asukohad ja ligipääsetavus.
- Bussitransport osalemise võimaldamiseks.

- Noortekeskuse lahtiolekuajad vastavalt noorte vajadustele.
- Noorte jaoks huvipakkuvad ja olulised teemad sündmuste, koolituste vms algatamiseks.
- Laagrite, projektide, huviringide sisend.
- Lastevanemate kaasamise võimalused noortekeskuse töösse.

Mõte! Oluline on arvestada iga arvamuse ja sisendiga ja pakkuda igale noorele edukogemus. Noorsootöötaja roll on koos noorega koostada vajadusel riskianalüüs ja/või juhendada ebarealistlike ootuste puhul lahenduste leidmist.

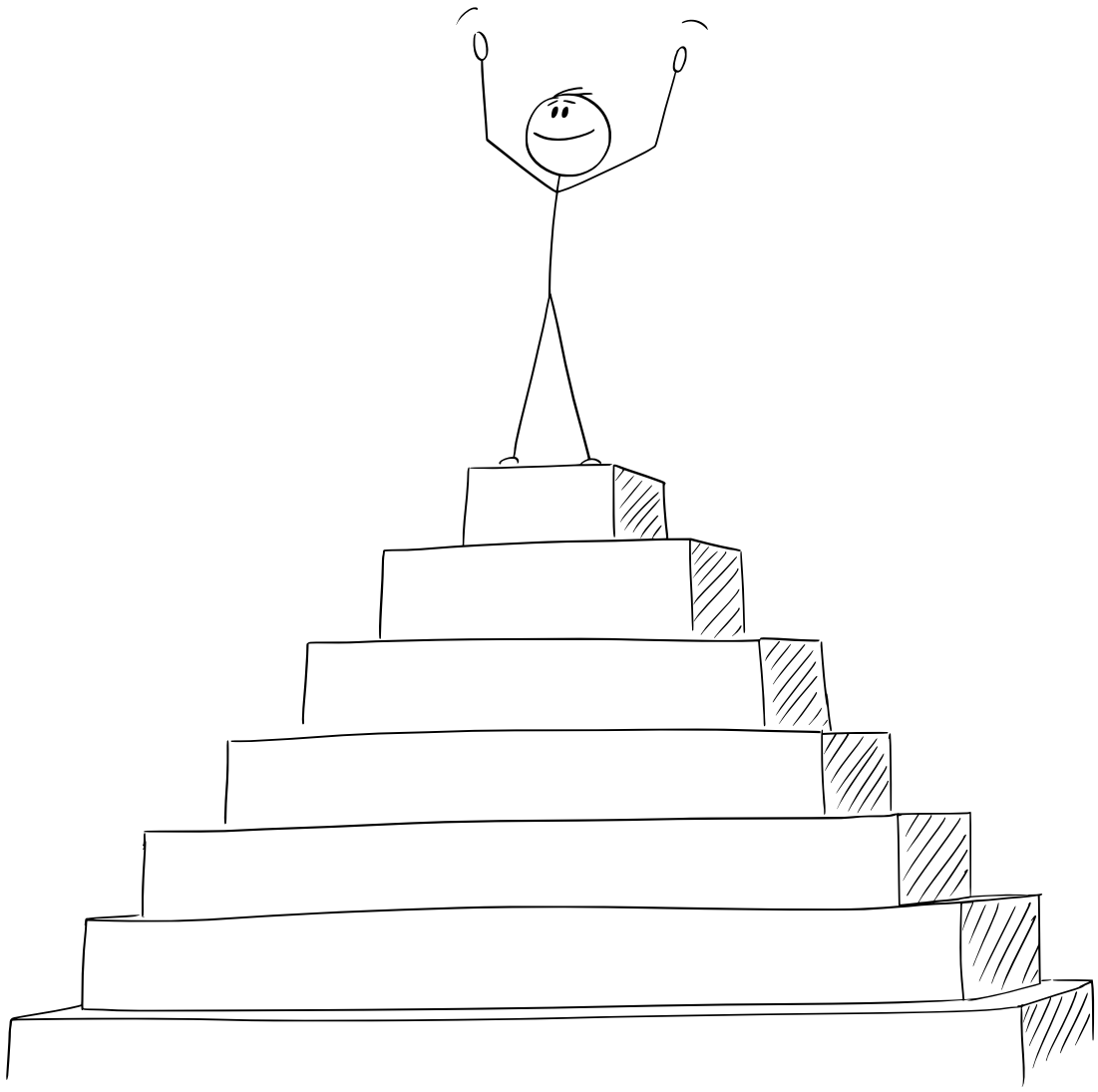

ALUSTAVALE NOORTEAKTIIVILE TAHAN ÖELDA, ET..

Võtta rahulikult, kiirustada pole vaja ja kui pakutakse väljastpoolt keskust abi, siis see ikka vastu võtta.

PÄRNU NOORTE VABAAJAKESKUSE NOORTEAKTIIVI MENTOR

5 AKTIIVGRUPI

KOOSTÖÖ-VÕIMALUSED

Noortele mõeldud osalusvormideks võivad piirkonnas olla näiteks koolis õpilasesindus, omavalitsuse tasandil noortevolikogu, maakonnas osaluskogu ja erinevate organisatsioonide juurde loodud aktiivgrupid või esinduskogud, näiteks noortekeskuses, noorteühingus, noorsootööühingus, ministeeriumis jne.

Noortekeskuse aktiivgrupp esindab noortekeskuses osaleva noore huve ja vajadusi, mis tähendab, et noor võib osaleda mitme osalusvormi töös. Osalusvormid aitavad arendada koostööd neid puudutavate organisatsioonide, asutuste ja otsustajate vahel ja noorsootööd laiemalt.

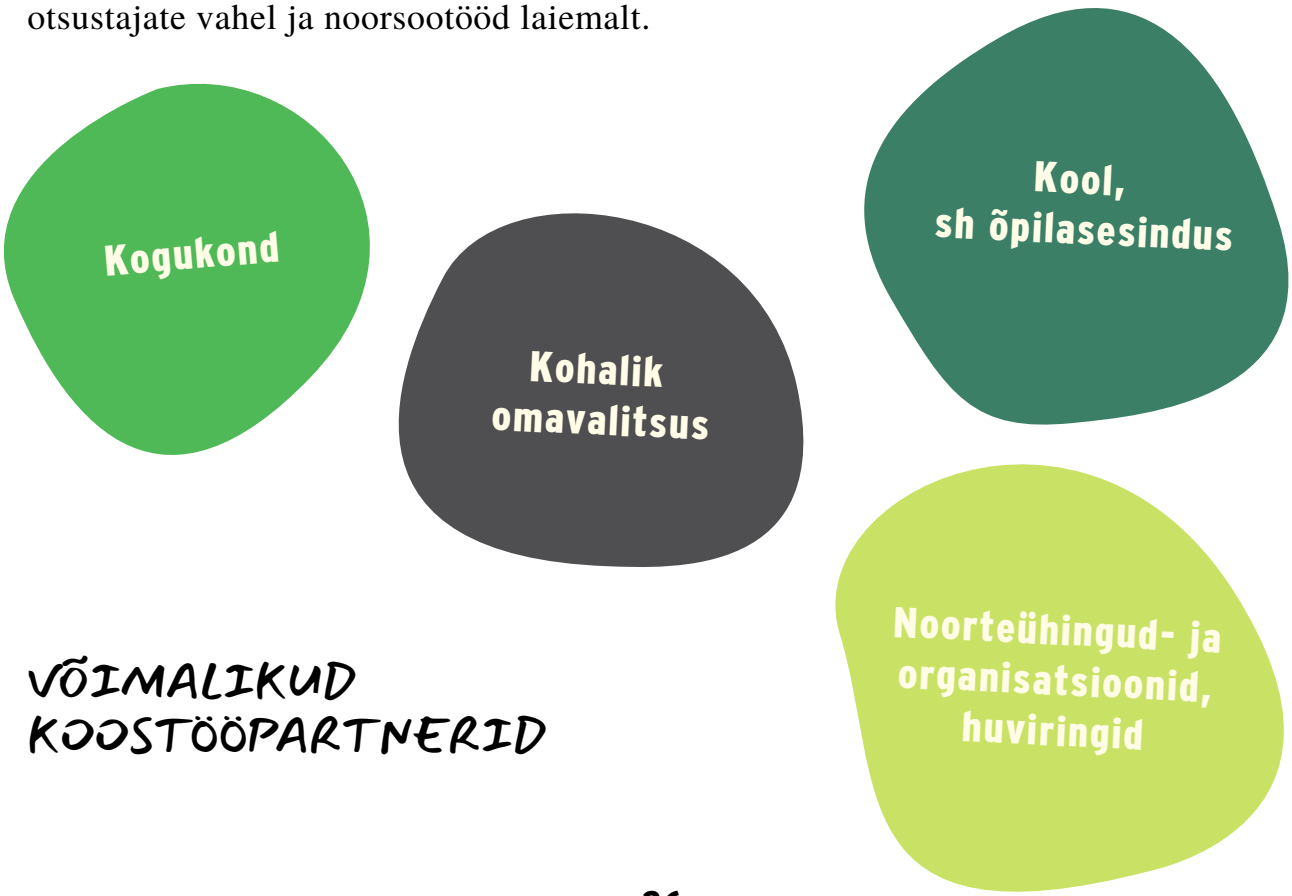

VÕIMALIKUD KOOSTÖÖPARTNERID

1 KOOL, SH ÕPILASESINDUS

- Formaal- ja mitteformaalõppe lõimumise toetamine, arendamine, hindamine ja tagasisidestamine.
- Ühistegevuste algatamine: kogukonna elu puudutavad debatid, piirkonnaülesed küsitlused, tagasiside kogumine, noorte võimaluste tutvustamine ja piirkonna noorte esindamine.
- Koostöös projektide algatamine ja elluviimine, ressursside mõistlik (ühis)kasutamine.

2 KOGUKOND

- Avalikkuse teavitamine avatud noorsootöö võimalustest ja arengutest.
- Kogukonda kaasavate sündmuste, tegevuste, küsitluste, uuringute jms korraldamine ja kogukonna kaasamine tegevuste planeerimisel ning algatamisel.
- Sisuline koostöö ettevõtjatega, näiteks infotöö (koolitused, kogemuslood, töövarju-võimalused), ühised projektid, malevaga seotud kokkulepped.
- Lastevanemate tagasiside esitamine noortekeskusele ja vastupidi.

3 KOHALIK OMAVALITSUS

Omavalitsusega koostöö sõltub noortekeskuse võimalustest ja kokkulepetest. Siinkohal on oluline luua realistlikud eesmärgid ja suhtluskorraldus.

- Üks võimalus on otsustajatega kokku leppida kohtumine vähemalt kord aastas, kus aktiivgrupp saab esitada tulemusi, arengusuundi, esitada vajadusi vms.
- Vajaduspõhised kohtumised vastavalt aktuaalsetele küsimustele.

- Noortekeskuse aktiivgrupp edastab mõtted noortevolikogule või noortekogule, kes esitab noortekeskuse sisendi ja arvamuse otsustajatele.
- Noorsootöötaja või noortekeskus edastab noorte arvamuse ja mõtted kas ümarlaudadel, koosolekutel, elektrooniliselt vms.

4 NOORTEÜHINGUD- JA ORGANISATSIOONID, HUVIRINGID

- Tegevuskavade ühisosade kaardistamine ja vastavalt sellele algatatud koostöö.

- Noorte hääle ja arvamuse edastamine koostöös.
- Ühised valdkondlikud ja noortest lähtuvad sõnumid.
- Ühisprojektid, ühisalgatused, ressursside jagamine.
- Eesti Noorteühenduste Liidu kaasamine koolituste jms kaudu.

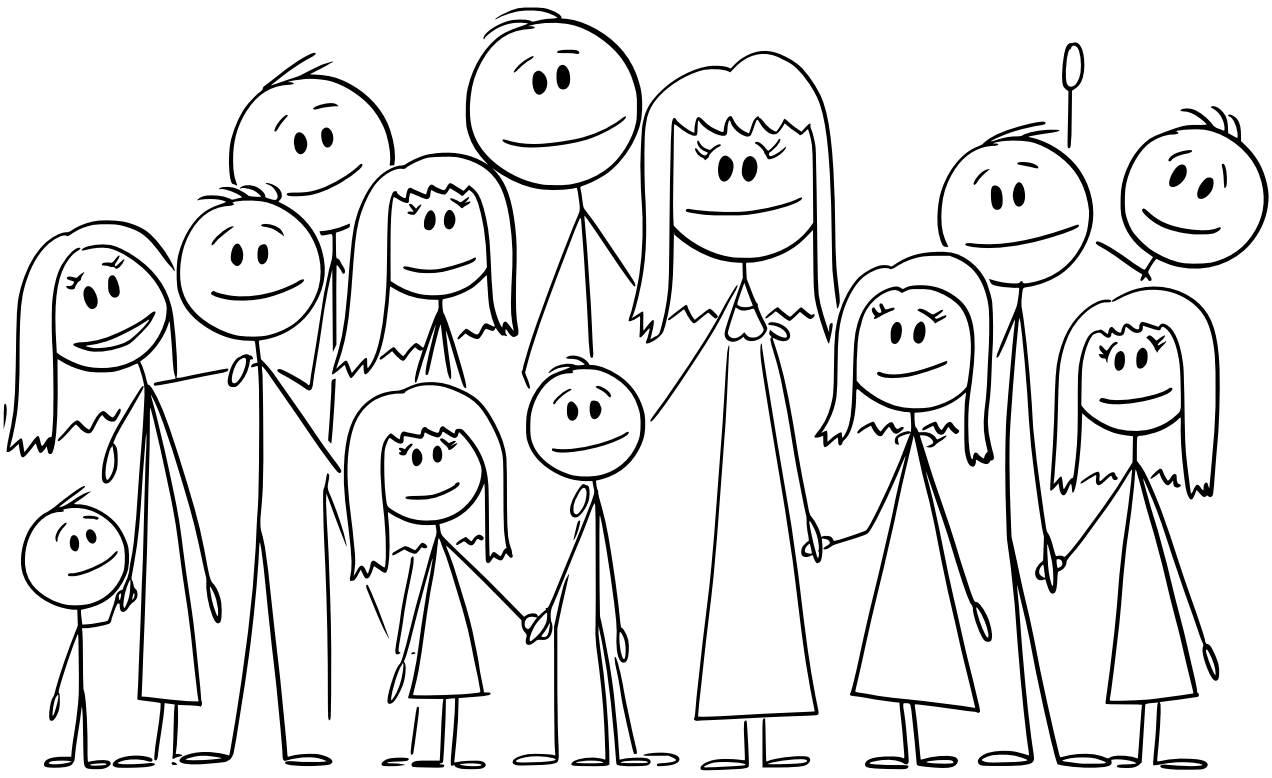

ALUSTAVALE NOORTEAKTIIVILE TAHAN ÖELDA, ET..

Kui suudad millestki unistada, suudad seda ka saavutada!

MÄRJAMAA VALLA NOORTEKESKUSE NOORTEAKTIIVI MENTOR

LISA 1 KAASAMISE MUDEL: NOORTE KAASAMINE OTSUSTE VASTUVÕTMISESSE AVATUD NOORSOOTÖÖS

Osaluse toetamine ning **noorte kaasamine otsustusprotsessidesse** on **järjepidev** igapäevane tegevus noortekeskuses!

Igal noorel peab olema võimalus kaasa rääkida noortekeskust puudutavates teemades, sh viia oma arvamus ja mõtted ka keskusest välja.

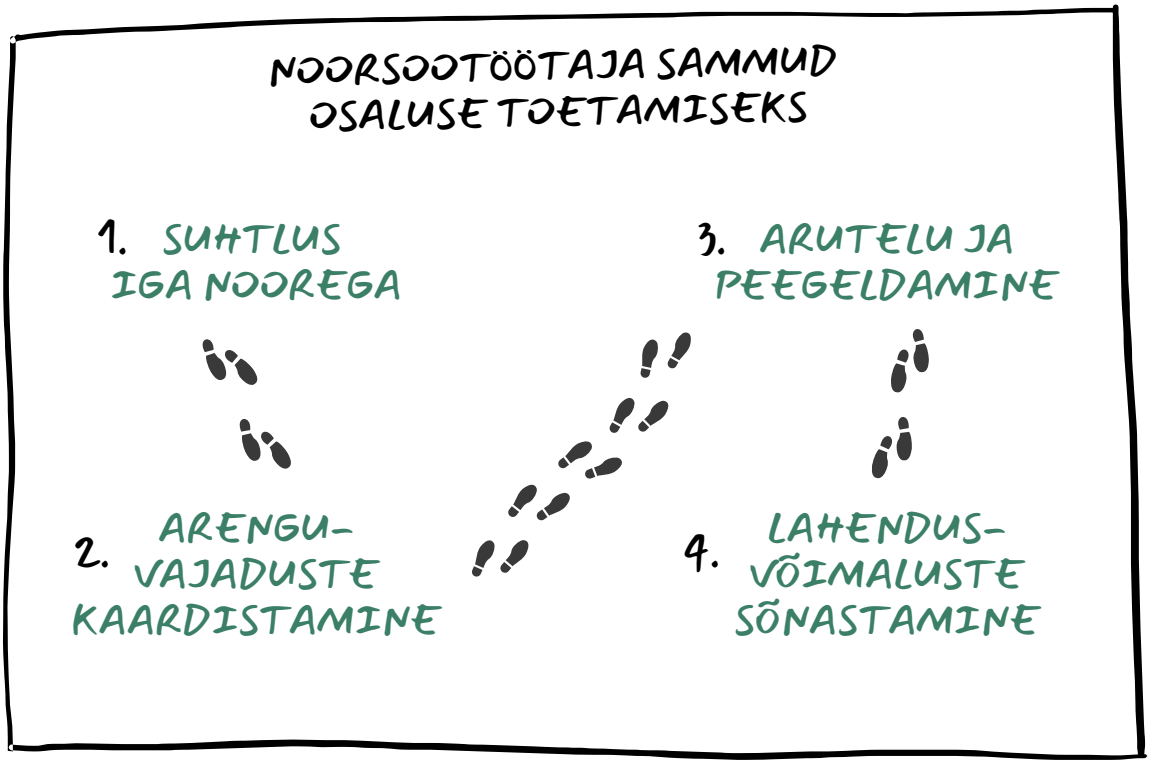

1. samm: noorsootöötaja suhtleb iga noorega, kes noortekeskust külastab. Seda võib teha igapäevaselt (uue noore puhul) või teatud aja tagant (igapäevase osaleja korral). Selgitatakse välja erinevate vahendite ja suhtlemise toel noore huvid, harjumused, eesmärgid, valupunktid, arvamus jne.

2. samm: noorsootöötaja kaardistab saadud info põhjal arenguvajadused, noorte soovid ja nägemuse.

3. samm: avatud ruumis toimuvad arutelud seal, kus on noored ("kott-tooligängi" juures) - piljardilaudade juures, muude mängude juures, köögis jne. Arutelu toimub kaardistuse tulemuste põhjal. Noorsootöötaja esitab noorte arvamuse, toimub peegeldamine. Noored saavad vabalt aruteluga liituda, toimub avatud ja vabas vormis. Noorsootöötaja saab arutelu ajaliselt määratleda, aga liigub sinna, kus on need noored, kes teadlikult ei "osale", aga annab sellega võimaluse igal ajal vahele öelda ja kaasa rääkida ka siis, kui algselt huvi osalemiseks puudus.

4. samm: arutelu tulemused koondatakse. Sõnastatakse lahendusvõimalused ja edasised sammud, näiteks koostöös noortekeskuse aktiivgrupiga. Noortele antakse teada, kus nende sisend esitatakse ja mis sellest edasi saab, sh tulemused.

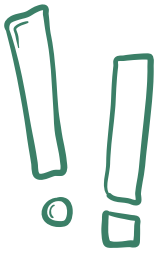

Iga arvamus, mõte, kokkuvõte ja tulemus peab kuhugi jõudma!

Kaasamist toetavad meetodid:

- ümarlaud (nt teemal lahtiolekuaegade pikendamine, tegevuskava muutmine);
- korraldatakse mõni sündmus kitsaskoha lahendamiseks koos noortega;
- noorte poolt algatatakse projekt;
- lepitakse kokku kohtumine otsustajatega, KOViga.

Oluline on see, et **iga noore** mõtte ja arvamusega tegeletakse, kinnitatakse kompromisse ja lahendus-ettepanekuid ning noor näeb, et tema arvamus loeb.

Mudel on rakendatav igapäeva töö juures ja muutub harjumuslikuks tegevuseks, mis on igale noortekeskusele tavapärane lähenemine ja noorte kaasamine/noorte arvamuse arvestamine on loomulik.

LISA 2 SOOVITUSLIKUD TEADMISED JA OSKUSED (NOOR)

Noorteaktiivis tegutsemine annab ja samas ka vajab **mitmeid erinevaid oskuseid.** Järgnevalt on välja toodud soovituslikud teadmised ja oskused noorele ning võimalused nende teadmiste saamiseks. Järgneval lehel on tööleht, mille igale trepiastmele saab kirjutada ühe sammu või tegevuse, kuidas antud eesmärki (pädevuse omandamist) saavutada.

1. Meeskonnatöö oskus

- Meeskonnatunde tekitamisega seotud tegevused
- Meeskonnatöö koolitus ja praktiline tegevus

2. Eesmärkide seadmine

- Töötuba: www.teeviit.ee/infotuba
- Koolitus
- Õpiteekonna päeviku pidamine

3. Motivatsiooni hoidmine

- Koolitus
- Arenguvestlused
- Huvidest lähtuvate teemadega tegelemine

4. Suhtlemisoskus, suhtlemisdünaamikad, sotsialiseerumine

5. Argumenteerimine ja eneseväljendus (sh avalik esinemine)

- MTÜ Väitlusklubi koolitused
- Eesti Noorteühenduste Liidu koolitused

6. Analüüs, reflektsioon ja tagasiside (andmine ja saamine)

7. Projektide algatamine, juhtimine

8. Sündmuste korraldamine

9. Turundus, sh sotsiaalmeediaturundus

10. Kommunikatsioon

NOORTEAKTIIVI TÖÖLEHT

EESMÄRK!

SAMM 3

SAMM 2

SAMM 1

LISA 3 SOOVITUSLIKUD TEADMISED JA OSKUSED (NOORSOOTÖÖTAJA)

Oskus/ teadmine	Oskuse omandamise protsessi kirjeldus
Noorte kaasamine ja teadlik lähenemine	
Mentorlus	
(Konstruktiivse) tagasiside andmine	
Suhtlemisdünaamikad, grupijuhtimine	
Kutse-eetika	
Noore enesekindluse kasvatamine ja motivatsiooni hoidmine	

TÄNUSÕNAD

Käesoleva juhendi valmimine on olnud põnev ja põhjalik protsess, mis sündis tänu suurepärasele meeskonnatööle ja kolleegide toetusele. Teeme siinkohal sügava kummarduse kõigile, kes sellesse protsessi on panustanud, eriti Pärnu Noorte Vabaajakeskus ja Triini Viks, Märjamaa Valla Noortekeskus ja Triin Põri, Lääneranna noortekeskus ja Anneli Pikkmets, Ramsi noortetuba ja Ester Tooming, Viljandi Avatud Noortetuba ja Rita Pomber ning Türi noorteaktiiv ja Kadi Kõrts ning Kirke Perillus.

Eesti ANK meeskond